

عنوان مقاله:

بازتاب اندیشه های کلامی شیعه در آثار سنایی غزنوی

محل انتشار:

فصلنامه آینه معرفت، دوره 7، شماره 2 (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسنده:

خدابخش اسداللهی - دانشگاه محقق اردبیلی

خلاصه مقاله:

سنایی از جمله شعرای بزرگ زبان فارسی است که از معتقدات کلامی و دینی بیشتری در آثار خود بهره برده است. با وجود تسلط مذاهب اهل سنت همچون اشاعره و حنفیه، در زمان و محیط زندگی سنایی، باورهای کلامی شیعه در آثار این حکیم بازتاب گسترده ای دارد؛ به گونه ای که بسیاری از اصول اعتقادی این گروه را با اشراف کامل، در کنار برخی از اصول اعتقادی دیگر فرق ذکر کرده و از آنها به عنوان حقایق کلامی و دینی دفاع نموده است. این مقاله در پی آن است که نشان دهد سنایی در ضمن اشعار عرفانی و دینی خود، به بحث های کلامی، به ویژه کلام شیعه به طور گسترده، پرداخته است و در بسیاری از موارد آن را بر معتقدات دیگر فرقه ها ترجیح میدهد. برای همین منظور، ابتدا بحث توحید، که در آن با رد «رویت» و گرایش به تاویل و باطن قرآن، از اصول اعتقادی اشاعره دور و به باورهای شیعه نزدیک می گردد، مطرح شده است. پس از آن، موضوع «امامت»، که در آن با ذکر دلایل عقلی و نقلی ولایت و جانشینی علی (ع) را از پیامبر اکرم (ص) می پذیرد و نسبت به دوستان و خاندان وی تولی و نسبت به دشمنان او تبری میجوید، مورد توجه قرار میگیرد. سپس در زمینه ایمان که وی با تاکید بر عنصر «اقرار به عمل»، آن را همچون عنصر «تصدیق به قلب»، از ارکان اصلی تشکیل دهنده ایمان می شمارد، سخن به میان میآید. البته در سایر زمینه های کلامی نیز نظیر عدل، لطف، معرفت الله بالله، نظام احسن و ... که حاکی از نگرش شیعی وی میباشد، با تکیه بر شواهد کافی از اشعار او و با مراجعه به منابع معتبر کلامی بحث نموده ایم تا مشخص گردد که سنایی با تحقیق و بدون هیچ گونه تعصبی، همان گونه که حقایق کلامی فرقه های دیگر را می پذیرد، به حقایق مهم کلامی در نزد شیعه اقرار میکند. در حقیقت، آنچه از مباحث کلامی وی بر میآید، آن است که قصد دارد با طرح، گردآوری و ارائه معتقدات کلامی فرقه های گوناگون، به خصوص شیعه و اشاعره، در آثار خود، بین آن گروه ها تقریب به وجود آورد.

کلمات کلیدی:

سنایی، کلام شیعه، معتقدات اشعری، تقریب بین مذاهب

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1295031>

